

Colecția
Școala ardeleană de teologie

© Editura Școala Ardeleană
Cluj-Napoca, str. Mecanicilor nr. 48
Redacția: tel 0364 117.252; 0728.084.801
e-mail: office@scoalaardeleanacluj.ro, redactie@scoalaardeleanacluj.ro
Difuzare: tel/ fax 0364 117.246; 0728.084.803
e-mail: difuzare@scoalaardeleanacluj.ro, esadifuzare@gmail.com
www.scoalaardeleanacluj.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CHIRILĂ, IOAN

Ipostazieri ale Cuvântului : eseuri omiletice / pr. Ioan Chirilă ;
cuv.-înainte de Mircea Muthu. - Cluj-Napoca : Editura Școala
Ardeleană, 2020

ISBN 978-606-797-431-7

I. Muthu, Mircea (pref.)

2

Editor: Vasile George Dâncu

Copertă: Eduard Grecu

Corectură și tehnoredactare: Alexandra Ionel

Pr. IOAN CHIRILĂ

IPOSTAZIERI ALE CUVÂNTULUI

Eseuri omiletice

Cuvânt înainte de
MIRCEA MUTHU

Cluj-Napoca, 2020

1.*

În prima epistolă sobornicească Sfântul Evanghelist Ioan vorbește extraordinar despre Dumnezeu spunând că este iubire (1 Ioan 4,8). Însă, înainte de a spune că Dumnezeu este iubire spune cuvântul acesta: *Oricine iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu* (1 Ioan 4,7). Când dorești să vorbești despre dragoste, inevitabil trebuie să te întorci la cuvintele acestea și să vorbești despre Dumnezeu. Și nu este la îndemână oricui, mai ales nouă, muritorilor, să spună ceva despre Cel Necuprins, despre Cel care iubește într-atât, încât are tăria să-L trimită pe Fiul Său ca să Se ofere jertfă pentru curățirea păcatelor noastre (Ioan 3,16-17). Nu ne este la îndemână pentru că suntem doar pe de o parte învăluiți în har și nu putem vorbi din rază, din strălucire, despre adânc. Și totuși S-a revărsat peste noi și s-a așezat acest veșmânt strălucitor al harului, dar noi îl întunecăm. Ispita, care nu ne lasă și care ne împiedică clipă de clipă și ceas de ceas, așază în mintea noastră gândul că mai trebuie să facem un pas până când să ajungem la

* Meditație rostită în Duminica a XIX-a după Rusalii, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, 5 octombrie 2014.

limanul adâncului. Apostolul Pavel spunea extraordinar: *Mulțumește-te cu ceea ce ești, dar ceea ce ești împlinește în chip desăvârșit* (cf. 1 Corinteni 7,24).

Nu ne este cu putință să spunem cele ce se revarsă atunci când Dumnezeu voiește, deoarece cuvintele noastre sunt neputincioase. Însă putem zice: *Înmulțește-ne harul* (cf. *Romani* 6,1; *2 Corinteni* 12,9). Iar pentru că vreau să vorbesc despre iubire, despre dragoste, așa zice „Înmulțește-ne dragostea”. Pentru ca, într-adevăr, să fim, să ajungem, să locuim, să trăim în dragoste, trebuie să venim, să pășim, să ne așezăm și să rămânem în Dumnezeu. *Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi* (*Matei* 11,28). Iar când ai venit povara ți se ușurează și când Se întoarce plin de iubire către tine și te întreabă „dar tu de ce nu pleci?”, îi răspunzi cu cuvintele acelea: *Doamne, unde să mă duc de la Tine? Tu ai cuvintele vieții* (*Ioan* 6,68). Și rămâi ca să semeni și să sădești în pământul făpturii tale aceste cuvinte. Și când faci această lucrare nu poți decât să te rogi spunând „Doamne, înmulțește-mi harul” (cf. *Romani* 6,1; *2 Corinteni* 12,9). Harul revarsă din ceruri peste lumea aceasta și peste noi ploaia cea binecuvântată care aduce întru zămislire toate, ca acestea să se așeze în ipostaza nașterii celei izbăvitoare, ca toate să se deschidă; ca din ele, ceea ce este mai frumos, ceea ce este mai plăcut, ceea ce este mai bun să se înalțe către ceruri.

Gândiți-vă la cuvântul acela al Evangelistului Ioan care spune: *Oricine iubește este născut din Dumnezeu* (*1 Ioan* 4,7). Când trăim în lumea aceasta și vin ispitele peste noi trebuie să nu uităm aceste cuvinte: „Ești născut din Dumnezeu”; și, știindu-le, să ne întoarcem constant înspre El și să-L rugăm să vină în ajutorul nostru, să-L rugăm să ridice povara crucii noastre și să-I zicem: „Înmulțește-ne Tu, Hristoase, iubirea”. Pentru că, dacă le împlinim pe cele ale cutumei noastre omenești, ce mulțumire putem avea? Însă, în sufletul nostru se așază cu adevărat mulțumirea atunci când din harul lui Dumnezeu, din binecuvântarea Sa putem să le împlinim pe cele ale lui Dumnezeu.

Fiți cu luare-aminte la cuvântul Evangheliei. Nu este vorba despre nicio contractualitate, adică nu devine sintagmatic „îți dau, îmi dai”, în sensul în care coexistă lumea de astăzi în toată coruptibilitatea ei. Nu există așa ceva! Ci este cuvântul pe care-l citiți în Evanghelia după Luca scris astfel: *Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru Cel din ceruri milostiv este* (*Luca* 6,36), iar în Evanghelia după Matei, în Predica de pe munte, citiți: *Fiți desăvârșiți precum și Tatăl vostru Cel din ceruri desăvârșit este* (*Matei* 5,48). De aceea, până acum am zis: „Înmulțește-ne iubirea”. De acum să pășim și să spunem: „O, Doamne, desăvârșește-ne iubirea în sufletele noastre, pentru ca din făptura noastră în lumea aceasta să

se reverse milostivirea". Pentru că de ce trebuie, oare, să-i iubim pe vrăjmașii noștri? Pentru că suntem fiii milostivirii lui Dumnezeu; pentru că suntem hărăziți – și așa am fost creați de la început – să creștem întru asemănarea cu Dumnezeu.

Aruncați un ochi luminat de Duhul lui Dumnezeu către Sfânta Treime și vedeți cât de cuprinzătoare, cât de dreaptă și cât de bogată este iubirea Tatălui Celui din ceruri. Când a hotărât să-L trimită pe Fiul Său în lume a făcut aceasta pentru ca din pricina căderii noastre să nu se statornicească în veacul acesta trecător pe vecie nedreptatea, ci să fie restaurată dreptatea pe care El a așezat-o în toate. Și pentru aceasta din El, din izvorul dragostei Treimice, se revărsă către noi această dragoste dreaptă menită să ne călăuzească către calea ce ne duce spre veșnicie. Deci, omul care se învrednicește de revărsarea dragostei Tatălui Celui din ceruri trebuie să înțeleagă faptul că nu trebuie să caute dreptatea sa, ci dreptatea lui Dumnezeu în lumea aceasta. Iar dreptatea Lui, de multe ori, este atât de diferită de ceea ce credem noi că este dreptatea noastră. Dreptatea Lui se arată prin cuvintele acestea pe care le puteți auzi uneori la Liturghie: „Porunca Ta, Mântuitorule, este să-i iubim pe vrăjmașii noștri și bine să le facem lor, pentru ca nu cumva ei să piară din pricina noastră". În ce mod misterios și cât de fericit ni se descoperă dreptatea lui Dumnezeu! Oare de ce zice „să nu

piară din pricina noastră"? Să nu piară din pricina împietririi noastre, din pricina gândului nostru că noi am împlinit toată dreptatea. „Ce mai vrea și acesta pe lângă mine, de ce este nemulțumit"? Să nu piară din lipsa iubirii și a dragostei noastre, a iubirii noastre înțeleghătoare.

Cum arată dreptatea lui Dumnezeu? De departe, dintr-un străfund întunecat al lumii plăcerilor, către culmile dorului se înalță, se ridică încet un fiu. Și tatăl îl așteaptă cu drag. Și când ajunge la el nici nu-i mai ascultă cuvintele, ci-și deschide brațele, își oferă pieptul ca fiul istovit de rătăcirea în veac să se odihnească în veșnicie. Aceasta este dreptatea lui Dumnezeu! Deci nu trebuie să căutăm a statornici în lumea aceasta dreptatea noastră, ci, pe cât este cu putință, să permanentizăm ceva în lumea aceasta din arătarea nepieritoare a dreptății lui Dumnezeu, acel ceva din această icoană care ni s-a arătat, a unui tată care ne așteaptă cu dor și care-și oferă brațele pentru ca să ne cuprindă și să ne ducă pe toți deopotrivă în fericirea și în liniștirea cea veșnică.

Haideți să pășim acum în dragostea Fiului cea iubitoare, cea jertfelnică, cea gata să se sacrifice oricând. Nu precupețește nimic Iisus pentru Sine, toate le face pentru ca voi să *aveți viață, și să o aveți din belșug* (Ioan 10,10). Vă dau o singură imagine ca să vedeți cât de milostivă este iubirea jertfelnică a lui Hristos. Îi aduc Lui o femeie

prinsă în adulter hotărâți fiind să o ucidă cu pietre. El scrie ceva pe nisipul din fața porții, citesc toți și pleacă de acolo. Și îi spune femeii: *Nu te-a osândit nimeni? Nu te osândesc nici Eu (Ioan 8,10-11)*. Amintiți-vă numai de câte ori a zis *Iertate-ți sunt păcatele tale* și veți înțelege iubirea milostivă a Fiului lui Dumnezeu.

Cel mai mare semn al unirii noastre cu vrăjmașul este păcatul pe care-l săvârșim în fața sau împotriva milostivirii lui Dumnezeu. Și până și dincolo de acesta Hristos vede, înțelege, aude strigătul fapturii noastre când este cotropită de neputință, strigătul care spune: „Ridică-ne și ne întărește!” Amintiți-vă rugăciunea aceasta: „Ridică-ne și ne întărește, înmulțește-ne harul, înmulțește-ne iubirea pentru ca să pășim, Doamne, către desăvârșirea dragostei”, apoi pășiți în cel mai frumos mod de manifestare, de revărsare, de înmulțire a dragostei; pășiți în strălucirea Duhului lui Dumnezeu. Căci numai atunci simți că dragostea este mângâiere, este sfințire, este un izvor care trebuie să rămână mereu limpede, căci el nu trebuie să fie întunecat de vitregiile lumii. Și nu poate rămâne așa numai dacă are mereu deasupra sa suflarea Duhului care alungă toate cele potrivnice. Și astfel, cele care pășesc către desăvârșire să se înalțe, să strălucească, să crească în iubire, să se deschidă și să împărtășească cerului, adică Treimii Celei de o ființă, fericirea, mulțumirea și iertarea cea desăvârșită.

E nevoie ca noi, oamenii, să ne eliberăm de gândurile noastre cele muritoare, să reaşezăm în minte și în suflet cuvântul Scripturii care ne spune că Dumnezeu *voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină* (1 Timotei 2,4). Vreți să-i faceți pe cei ce rățesc să cunoască adevărul? Dacă doriți iubiți-i, pentru că vor înțelege că cel care iubește cu adevărat este născut din Dumnezeu și este și el o mică floare a iubirii celei veșnice în timpul acesta în care avem nevoie de multă mărturie, de multă milostivire, de multă iubire și voință de îndreptare.

Să-L rugăm pe Dumnezeu, Cel care l-a întărit pe Apostolul Pavel să poarte cu sine ghimpele în trup (2 Corinteni 12,7) și Cel care l-a învăluit în fericire pe Sfântul Ștefan deschizându-i porțile cele cerești (Faptele Apostolilor 6,55-56), să-L rugăm pe El și să-I zicem: „Cunoaștem și neputințele și ghimpii care sunt în faptele noastre și nu știm dacă putem să trecem încercarea aceasta. Dar vino Tu, alătură-Te nouă și ridică-ne și întărește-ne cu harul Tău. Ca toate zilele ce le vom mai avea să-i iubim deopotrivă pe cei buni și pe cei răi, pentru ca toți să se unească în fericirea Ta cea veșnică”. Amin.

II.*

Atunci când privești pe oricare dintre semenii tăi, nu ai cum să nu rostești cuvinte minunate, nu ai cum să nu-L lauzi pe Făcătorul tău, pe Dumnezeu nostru – și folosesc cuvintele Sfântului Grigorie de Nyssa –, pe Împăratul creației, pentru făptura aceasta minunată: omul. N-ai cum să nu zici împreună cu psalmistul: *Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, pe toate întru înțelepciune, le-ai făcut (Psalmul 103,25)*. Omul este o făptură minunată; la el se referă Sfântul Apostol Pavel când întreabă cu un ton de mustrare: *Oare nu știți voi că trupurile voastre sunt temple ale Duhului Sfânt?* (cf. 1 Corinteni 6,19). Templul din Ierusalim a fost dărâmat de două ori și, la fel cu acela, templul trupului nostru se năruie, se sfărâmă, este cucerit, iar turnurile lui de apărare sunt distruse pentru că, păcătuind și înmulțind păcatul, ne-am înjugat cu moartea.

Trebuie să privim și să citim în Scripturi cuvintele veșniciei și să le rostim neîncetat unii către alții *pentru ca să fie mărturie pentru veacurile*

* Meditație rostită în Duminica a XXIII-a după Rusalii, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, 23 octombrie 2011.

viitoare (cf. Efeseni 2,7). Acestea sunt cele spuse pentru noi de către Apostolul Pavel. Și le spunea efesenilor că Dumnezeu, Tatăl nostru Cel din ceruri, i-a izbăvit, i-a mântuit, i-a înălțat în ceruri prin Hristos Iisus Domnul nostru, *căci în har sunteți mântuiți, nu din fapte pentru ca nu cumva să se laude cineva, ci din credință* (Efeseni 2,8). De aceea, să luăm aminte la noi înșine. Să înțelegem că nu putem să reparăm numai un colț al cetății, numai un turn al templului nostru, ci trebuie să rezidim toată făptura; iar ca să o putem rezidi este de trebuință să ajungem, prin temerea de Dumnezeu, la înțelepciunea cea restauratoare, la cea care ne dă posibilitatea să ne luptăm cu valurile veacului acestuia.

Unul dintre noi a încins dialogul cu diavolul și, neputând să-l ducă până la capăt, a fost învins, a fost cucerit. Nu așa este cu Hristos! Când L-a întâmpinat demonizatul din Gadara, diavolul l-a rostit cuvintele acestea: *Rogu-Te, nu ne izgoni afară* (Luca 8,28-29). Oare de ce? Pentru că știa că asupra Lui nu are stăpânire, că El este Cel care-l va învinge în propria sa casă. Aceste cuvinte le regăsim și la Evanghelistul Matei (Matei 8,28-29). Iar într-o altă pericopă în care este vorba tot de exorcizare, diavolul Îi zice: *De ce ai venit atât de degrabă? De ce ai venit așa de repede? Încă nu este ceasul!* (Cf. Marcu 5,7). Gândiți-vă ce cunoștințe are, gândiți-vă cât de bine Îl știe pe Dumnezeu și gândiți-vă cât de nefastă, cât de

lipsită de înțelepciune, este cedarea noastră. Și aceasta nu se datorează decât lepădării, lașității de care dăm dovadă. Pentru că dacă am veni pururea înaintea lui Hristos, El niciodată nu ne-ar scoate din cuprinsul milostivirii Sale.

Te ceartă părintele, poate te și lovește, dar apoi te sărută. Îmi vin în minte cuvintele profetului Osea care zice: *După ce două zile te-a lăsat să fii bătut, să fii rănit, în a treia zi te ridică* (Osea 6,1-2), adică te înviază și îți leagă rănilor ca să te tămăduiești; îți leagă rănilor pentru ca să poți să ajungi și tu să împlinești cuvântul pe care-L rostește prin același profet: *Milă voiesc, iar nu jertfă* (Osea 6,6).

Știm cu toții că în lumea aceasta este foc și ispitire. Nu fugiți de ele fiindcă nu aveți unde! Dar când ele vor să vă pună cu fruntea la pământ, voi cu mai multă îndrăzneală înălțați-o către ceruri și strigați-L pe Iisus. Și El, Răscumpărătorul cel Viu, va ridica din praful ulițelor veacului acestuia fruntea și făptura noastră (cf. Iov 19,25). El va zidi din nou cetatea trupului nostru pentru ca să aibă unde să se odihnească și Domnul meu.

Este nevoie să depășim lepădarea și lașitatea efectivă prin care noi ne îndepărtăm de Domnul și Mântuitorul nostru. Să găsim modalitatea prin care să le învingem pe acestea. Dar ca să le poți birui, mai întâi trebuie să-ți desprinzi sufletul, inima și mintea, de captivitatea în împărăția celor pământești. Unde a atacat diavolul? A zis către Mântuitorul *rogu-Te*, iar în continuare

i-a spus și cuvintele: *Uite, sunt niște porci acolo, lasă-mă să intru în ei* (cf. Matei 8,31-32; Luca 8,32). Și Mântuitorul l-a lăsat. A intrat și porcii s-au aruncat în mare și s-au înecat. Când au venit cei din ținutul Gadarei, s-au înspăimântat și l-au spus *pleacă de la noi* (Matei 8,34; Luca 8,37). Dacă ei erau liberi de captivitatea materialității, dacă ei gândeau în registrul duhovnicesc, ar fi făcut precum Avraam. Ar fi venit întru întâmpinarea Lui și l-ar fi zis: *Vino, intră la mine căci, iată, voi porunci să Ți se aducă apă să Te speli și să se gătească un ospăț. Dacă am aflat har înaintea Ta, Doamne, intră la mine* (Facerea 18,2-3).

Numai în măsura în care încercăm măcar să ne desprindem de cele pământești și să ne ațintim sufletul, mintea și inima către cele duhovnicești, către cele cerești, putem să depășim lepădarea, lașitatea, și să dobândim curajul de a veni înaintea Lui și să-I zicem: „Știu că am greșit și că și pentru faptele mele Te-ai răstignit. Iartă-mă! Fii înălțătorul sufletului meu”. Atunci nu s-ar petrece altceva în făptura noastră decât ceea ce ați auzit în Evanghelie. Am dobândi curățire, tămăduire, am fi îmbrăcați cu o platoșă care nu este atât de ușor de străpuns și ne-am întoarce în lumea din care venim ca să mărturisim și să spunem cât bine ne-a făcut Domnul (Luca 8,39).

Uitați-vă în Scripturi și veți citi aceste cuvinte care se potrivesc și astăzi: *Simone, Simone, iată satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu. Iar Eu*